

להתזדנע ולהגלות מהמדי התורה בכל דף בשי"ס

עירובין דף לט

בענין שני ימים טובים של ראש השנה

בעירובין דף ל"ט. במתני', רבי יהודה אומר, ראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר, מערב אדם שני עירובין, ואומר, עירובי בראשון למזרח, ובשני למערב. בראשון למערב, ובשני למזרח. עירובי בראשון, ובשני כבני עירי. עירובי בשני, ובראשון כבני עירי. ולא הודו לו חכמים.

ועוד אמר רבי יהודה מתנה אדם על הכלכלה ביום טוב ראשון ואוכלה בשני. וכן ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני, ולא הודו לו חכמים.

ובגמרא, מאן לא הודו לו, אמר רב רבי יוסי היא, דתניא מודים חכמים לרבי אליעזר בראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר, מערב אדם שני עירובין, ואומר עירובי בראשון למזרח, ובשני למערב. בראשון למערב, ובשני למזרח. עירובי בראשון, ובשני כבני עירי. עירובי בשני, ובראשון כבני עירי. רבי יוסי אוסר. אמר להן רבי יוסי אי אתם מודים שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה שנוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש. ורבנן, התם כי היכי דלא לזלזולי ביה.

- א -

כללי שני ימים טובים של גליות ושני ימים של ראש השנה

היו לפעמים נוהגין שני ימים טובים של ראש השנה, כי אם באו העדים מן המנחה ולמעלה, היו נוהגים שני ימים קודש.

והיינו, כי בכל שנה ביום שלשים של אלול היו מצפין שמא יבאו היום עדים שנראית הלבנה בו, ויקדשו בית דין את החדש היום, וכבר היו נוהגין אותו היום קדש לפני שבאו עדים, כי שמא יקבע היום ליום טוב של ראש השנה, אמנם אם באו העדים אחר הקרבת התמיד של בין הערבים, תיקנו שיהיו מקדשין את החדש רק למחר, ומיום המחרת מונין קביעתו, כדי שיוכלו לשיר על התמיד של בין הערבים את השיר הראוי ליום טוב, אמנם תקנו שעדיין יהיו נוהגין אותו כל היום קודש עד לערב, אף על פי שהיו יודעין שידחה יו"ט ליום המחרת, ורק למחר יהא ראש השנה, וזה מפני שאם היו מתירים אחרי שנתברר שלא יתקדש החודש היום להתנהג ביום זה כיום חול, יבאו לזלזל בשנה הבאה גם כשיתקדש החודש ביום זה, ולכן אמרו שנוהגין שני הימים קודש.

ונמצא דהרחוקים מבית דין נוהגין שני ימים טובים לא רק מפני הספק שלא ידעו באיזה יום נראית הלבנה ונתקדש החודש, אלא גם משום שמא באו עדים אחר תמיד של בין הערבים, ונהגו בית דין שני הימים קודש. ולכן נשתנה גדר שני ימים של ראש השנה מיו"ט שני של גליות, שביו"ט שני של גליות נתקן בגדר שתי קדושות, שכיון שנתקן מפני שלא ידעו מתי קידשו ב"ד את החודש, נמצא שהיו"ט ראוי להיות או ביום ראשון או ביום שני, ונוהגין שניהם קודש מפני הספק, והיינו שהם שתי קדושות, אבל בראש השנה שכאמור היו נוהגים לפעמים אפילו בירושלים שתי ימים לא מפני הספק, נמצא ששני הימים דינם כקדושה אחת. א

הבדל שבין יו"ט שני של גליות ובין שני ימים של ראש השנה א. כדי להבהיר את הענין רצוי להקדים דברים ידועים, והוא, כי מן התורה כל יום טוב אינו נוהג אלא יום אחד בלבד, כפי זמנו הכתוב בתורה, אכן היות שזמני ימים טובים נקבעים בימי החודש, ובזמן שקידוש החודש היה תלוי בקידוש ב"ד, שהיו מקדשין אותו על פי העדאת עדים שראו את הלבנה, נולדו ספיקות בכמה מקומות שלא ידעו באיזה יום נקבע ראש חודש, ומזה נסתעפו ספיקות בזמני היו"ט, לכן היו נוהגים שני ימים טובים, הן בשאר ימים טובים בגולה שלא היו השלוחין מגיעין להודיע באיזה יום נקבע החודש, והן בראש השנה גם בארץ ישראל, ולכן גם בימינו שאין אנו מקדשין החודש על פי הראיה, מנהג אבותינו בידינו לנהוג שני ימים, כפי שהיה בזמן שהיו מקדשין על פי קבלת עדות על ראיית חידוש הלבנה.

כפי המבואר בגמרא יש בזה הבדל בין יו"ט שני של גליות, ובין שני ימים טובים של ראש השנה, כי יו"ט שני של גליות נתקן במקומות שלא היו השלוחין מגיעין עד יו"ט להודיע באיזה יום נתקדש החודש, וכגון בחג הפסח, שבהגיע יום ט"ו בניסן, לא היו יודעין אם ראש חודש ניסן נתקדש ביום ראשון בשבת, וממילא חל יום ט"ו בראשון בשבת, או שראש חודש ניסן היה בשני בשבת, וממילא יום ט"ו יהא ביום שני בשבת, ולכן היו נוהגין יום טוב בין ביום ראשון ובין ביום שני, ולפיכך גם בימינו הגם שאנו מקדשין על פי חשבון סוד העיבור ואין לנו ספק מתי הוא ראש חודש, עדיין מנהג אבותינו בידינו לנהוג יו"ט בשני הימים.

אמנם מה שנוהגין ראש השנה שני ימים, אינו רק מפני שלא היה ידוע באיזה יום קידשו ב"ד את החודש, אלא מפני שגם בירושלים עצמה

- ב -

יום שני של ראש השנה אם הוא יו"ט בגדר ספק או בגדר ודאי

דהגדר במה שנוהגין יום שני של ראש השנה הוא בגדר ספק חול ספק קודש, ולכן בהצטרף אליו ספק מילת יום שמיני נחשב לספק ספיקא, ולכן מלין ספק מילה בזמנה ביום ב' דראש השנה.

אמנם הוא חולק עליו בזה, והעלה דיום ב' של ראש השנה אינו נחשב ספק חול ספק קודש, אלא נחשב מדרבנן כודאי קודש, וכיון שהוא ודאי קודש, אין מקום לצרף בזה לספק ספיקא ולהתיר ספק מילה שלא בזמנה.

והמקור לזה דיום ב' דראש השנה נחשב כודאי קודש ולא כספק קודש, הוא מדברי הגמ' בביצה דף כ"ב. וברש"י (ע"ב ד"ה מה) דמבואר שם דביו"ט שני של גלויות מותר לכחול העין משום רפואה אע"ג שיש בו איסור דרבנן, אבל ביום ב' דראש השנה אסור לכחול העין משום רפואה, כי כשם דלענין ביצה שנולדה ביו"ט יש הבדל ביניהם דביו"ט שני של

ספק מילה שלא בזמנה אם יש למול ביום שני של ראש השנה / לכחול עין התירו ביו"ט שני של גלויות ולא ביום ב' דראש השנה

- נודע ביהודה, אבני נזר -

ב. בשו"ת נודע ביהודה מהדו"ק סי' ל' העלה דאם אירע ביום ב' דראש השנה מילה שהיא ספק בזמנה ספק שלא בזמנה, דהיינו שנולד בין השמשות ויש ספק אם יום השמיני הוא ביום א' דר"ה או ביום ב' דר"ה, יש למולו ביום ב' דראש השנה, כי יום ב' דראש השנה נחשב כספק קודש ספק חול, ותינוק זה יש בו ספק אולי יום ב' דראש השנה הוא אצלו יום השמיני שדוחה שבת ויו"ט, לכן מדין ספק ספיקא יש למולו ביום ב' דראש השנה. וכן הוא בכל יו"ט שני של גלויות.

וכתב בשו"ת אבני נזר או"ח סי' שצ"ד (אות י"ה) דמשמע דהנוב"י סובר

השלמות והוספה

וז תרומה על זו, דרבי יהודה סובר דרשאי לומר כן, כי לדעתו שני ימים טובים של ראש השנה הם שתי קדושות, וחכמים סוברים שאינו רשאי להפריש בדרך זה, כי שני הימים נחשבים כיום אחד ארוך. והרמב"ם בפרק ו' מהלכות יו"ט הלכה י"ג פסק כחכמים דאינו רשאי להפריש בדרך זה.

ולענין שני ימים טובים של גלויות, כתב הר"ף דהלכה כרבי יהודה שיכול להפריש תרומות ומעשרות בשני הימים ולאכול בשני, וכן כתב הרמב"ם שם הלכה י"ב.

ד'. **עירובי תבשילין.** בביצה דף י"ז. אמר רבא מניח אדם עירובי תבשילין מיום טוב לחבירו, ומתנה. והיינו, דבשני ימים טובים של גלויות שחלו ביום חמישי וביום שישי, וזכר ביום טוב ראשון שלא עירב עירוב תבשילין, יכול לערב ביו"ט הראשון ולהתנות שאם היום הוא חול ולמחר הוא קודש עירובי עירוב, ואם בחילוף הרי איני צריך לערב עירוב תבשילין. וכן כתב הרמב"ם שם הלכה י"א ובטור ושו"ע סי' תקכ"ז סעיף כ"ב.

ולענין שני ימים טובים של ראש השנה אל' בגמ' בביצה דף ו'. דבזה מודה רבא דאינו יכול להניח עירוב תבשילין ביום ראשון של ר"ה ולהתנות, כי שניהם נחשבים כיום אחד ארוך. וכן כתב הרמב"ם שם הלכה י"ג דאם לא הניח עירוב תבשילין בערב ראש השנה אינו יכול להניחו ביו"ט א' של ראש השנה. וכן כתב בשו"ע שם.

ה'. **הבדלה בין יום אחד לחבירו.** בביצה דף ד': מובא דרב אסי היה מבדיל ביו"ט שני של גלויות בין יו"ט הראשון ליו"ט שני, ואמרו שם, דרב אסי היה מסופק אם הוטל חק חכמים על הגלויות לדורות שיהיו עושין אותן שני ימים והוא מדברי סופרים כיום ארוך, או שהם עשאוהו מאליהן מספק, ואחד מהם הוא יום חול, וכיון שאנו בקיאין בקביעה דירחא היה סובר דלחומרא יש להבדיל בין יום אחד לחבירו.

אכן אע"ג דלהלכה נוהגין שני ימים טובים של גלויות מפני הספק, אין הלכה בזה כרב אסי, כמו שכתב הריטב"א בסוכה דף מ"ז: דאין הלכה כרב אסי, משום דיש לחוש לזלזול יו"ט שני, כדמוכח בגמ' שם.

ו'. **ברכת שהחיינו בליל שני.** לענין שהחיינו בליל ב' של ראש השנה, הרא"ש בפרק ד' דראש השנה סי' י"ד מביא בזה פלוגתא בין הראשונים, כי רש"י בתשובה מביא בשם רבותיו שאין אומרים שהחיינו אלא ביום ראשון, דדוקא ביו"ט שני של גלויות מברך שהחיינו בליל ב' כיון שנתקן בגדר ספק והם שתי קדושות, לכן אומר זמן בשניהם, כי אולי יום שני הוא יו"ט, והראשון לא היה יו"ט, ונמצא דעדיין לא בירך שהחיינו על הרגל, אבל ראש השנה ששני הימים הם כקדושה אחת וכיומא אריכתא דמי, האיך יאמר שהחיינו בליל ב', הרי כבר בירך שהחיינו ביום זה שהוא יום ארוך.

כמה פרטי דינים בגמרא לגבי ההבדל בין יו"ט שני של גלויות ובין שני ימים ראש השנה

א. היות שבגמרא מבואר דבר זה בנוגע לכמה פרטי דינים, ראוי לסדר אחת אחת את פרטי הדינים המוזכרים בגמרא, וכפי שהם מובאים בפוסקים להלכה.

א'. **קניית שבייתה לגבי תחומין.** במתני' שלפנינו נחלקו רבי יהודה וחכמים ביום טוב של ראש השנה אם אפשר לחלק קניית שבייתו בין יום ראשון ליום שני, שביום ראשון יקנה אלפיים למזרח ובשני יקנה אלפיים למערב, או צריך לקנות שבייתה אחת לשני הימים כאחד. וכמבואר ברש"י (ד"ה ולא) דחכמים סוברים ששני הימים נחשבים לקדושה אחת, ולכן אי אפשר לחלק קניית שבייתו בין שני הימים. והיינו, דרבי יהודה סובר ששני הימים נחשבים לשני קדושות, ולכן אפשר לחלק קניית שבייתו בין שני הימים.

והרמב"ם בפרק ח' מהל' עירובין הלכה ה' פסק כחכמים ששני ימים טובים של ראש השנה הרי הם כיום אחד, ואינו מערב לשני הימים אלא לרוח אחת. וכן כתב בטור ושו"ע סי' תט"ז סעיף א'.

ולגבי שני ימים טובים של גלויות אל' בגמ' דף ל"ט: תנינא מודה רבי יוסי בשני ימים טובים של גלויות, והיינו דאע"ג דבשני ימים טובים של ר"ה סובר רבי יוסי שאי אפשר לחלק שבייתו בין שני הימים, מודה בשני ימים טובים של גלויות שאפשר לערב ביום ראשון למזרח וביום שני למערב. וכן כתבו הרמב"ם שם ובטור ושו"ע שם.

ב'. **ביצה שנולדה בזה אם מותרת בזה.** במתני' שלפנינו נחלקו רבי יהודה וחכמים לגבי ביצה שנולדה ביום טוב הראשון של ראש השנה אם היא מותרת ביום טוב שני של ר"ה, דרבי יהודה סובר שהיא מותרת, משום שסובר ששני הימים הם שתי קדושות, וחכמים סוברים ששני הימים נחשבים כיום אחד ארוך, ואסורה גם בשני. וכן כתב הרמב"ם בפ"א מהל' יו"ט הלכה כ"ד, ובטור ושו"ע סי' תקי"ג סעיף ה'.

ולענין שני ימים טובים של גלויות נחלקו רב ורב אסי בביצה שנולדה בראשון אם מותרת בשני, דרב סובר שהיא מותרת בשני, דיום אחד מהם הוא יום חול, וממה נפשך היא מותרת. וכן כתב הרמב"ם ובשו"ע שם.

ג'. **הפרשת תרומות ומעשרות ביום ראשון ושני.** במתני' שלפנינו נחלקו רבי יהודה וחכמים בהיו לפניו שתי כלכלות של טבל ביום טוב הראשון של ראש השנה, אם רשאי לומר אם היום חול תהיה זו תרומה על זו ואם היום קודש אין בדברי כלום, וכן יחזור ויאמר למחר בשני אם היום קודש אין בדברי כלום ואם היום חול תהיה

שנוהגין בו קודש בתורת ודאי, הרי הוא חמור גם לענין לכחול העין.

ואם כן, ביו"ט שני של גליות צדקו דברי הנובי"י דיש למול בו ספק מילה בזמנה, דגדרו הוא מדין ספק, וספק מילה בזמנה יש לצרף לספק ספיקא, אמנם ביום ב' של ראש השנה אין למול ספק מילה בזמנה, דגדרו בתורת ודאי ולא בתורת ספק. [א]

- ג -

שני ימים ראש השנה בזמן הזה

מתי ראש השנה, אין לנו לנהוג ראש השנה שני ימים.

והוא מבאר, דגם בזמן המקדש, הרי בבית הועד במקום בית דין לא היה נוהג שני ימים ר"ה, שהרי אם באו עדים לפני המנחה וקדשו היום את החודש, אצל ב"ד היו יודעים שהיום קודש ולמחר הוא יום חול, ולא היו נוהגים ראש השנה שני ימים, ודוקא בשאר ארץ ישראל היו נוהגים שני ימים ראש השנה מפני כי שלא בבית הועד לא היו יודעים אם הגיעו עדים לפני המנחה וקידשו היום את החודש, או שהגיעו אחרי המנחה וקידשו למחר את החודש, ולכן היו נוהגים לעולם שני ימים ראש השנה, אבל במקום ב"ד שהיו יודעים מתי הוקבע ראש השנה, נהי שאם הגיעו אחרי מנחה היו נוהגים שני ימים קודש, אבל אם הגיעו לפני מנחה וקידשו את החודש, לא היו נוהגים שני ימים, ואם כן בזמנינו שהחודש הוקבע על פי סדר העיבור, חזרה כל ארץ ישראל להיות כבית הועד שהיו נוהגים רק יום אחד ולא שני ימים.

ובעל המאור כתב דכן הוא דעת רבנו אפרים תלמידו של הרי"ף, ושכן היו נוהגים בארץ ישראל בכל הדורות שהיו לפנינו לעשות ראש השנה רק יום אחד, עד שבאו לארץ ישראל חכמי פרובינציא והנהיגום לעשות שני ימים כדעת הרי"ף.

אמנם בחי' הרשב"א בביצה דף ה' מביא דברי בעל המאור, וכתב דנהי דסברת בעל המאור היא סברא מוצדקת, דבימינו שנוהגין לקבוע החדשים על פי תיקון סוד העיבור, חזרה כל ארץ ישראל להיות כבית הועד, שכשבאו עדים קודם המנחה היו נוהגים רק יום אחד כי לא היה להם ספק בקדושת היום, מכל מקום לדינא הדין אמת כדברי הרי"ף שגם בימינו יש לעשות שני ימים ראש השנה, כי כמו שאמרו בגמ' בביצה דף

גליות נולדה בזה מותרת בזה, ובראש השנה אם נולדה בזה אסורה בזה, כך לענין לכחול העין, אע"ג שמותר ביו"ט שני של גליות, אסור ביום ב' דראש השנה, ודלא כאמימר שהתיר לכחול העין ביום ב' דר"ה. והיינו, דיו"ט שני של גליות כשם שהוא קיל לענין ביצה שנולדה בזה אסורה בזה, משום שנוהגין יו"ט רק מפני הספק, כך הוא קיל לענין לכחול העין, אבל ראש השנה שחמור יותר שאם נולדה בזה אסורה בזה, והוא מפני

בזמן הזה שמקדשין על פי סוד העיבור אם יש מקום לנהוג שני ימים טובים של ראש השנה / אם יש לנהוג מצד מנהג אבותינו בידינו / ביו"ט בגולה כשנודע ע"י גמלא פרחא מתי הוקבע החודש

- רי"ף, בעל המאור, רשב"א, אבני נזר -

ג. הרי"ף בביצה דף ה' (דף ג'. מדפי הרי"ף) כתב דמדברי הגמ' שם מוכח דגם בימינו אחרי שחרב בית המקדש, עדיין עושין שני ימים ראש השנה, וגם בארץ ישראל.

וכן כתב הרמב"ם בפרק ה' מהלכות קידוש החודש הלכה ז' ח', דיום טוב של ראש השנה בזמן שהיו קובעין על פי הראייה היו רוב בני ארץ ישראל עושין אותו שני ימים טובים מספק, לפי שלא היו יודעין יום שקבעו בו בית דין את החדש שאין השלוחין יוצאין ביום טוב. ולא עוד, אלא אפילו בירושלים עצמה שהוא מקום בית דין, פעמים רבות היו עושין יום טוב של ראש השנה שני ימים טובים, שאם לא באו עדים כל יום שלשים, נוהגין היו באותו היום שמצפין לעדים קדש ולמחר קדש, והואיל והיו עושין אותו שני ימים ואפילו בזמן הראייה, התקינו שיהו עושין אפילו בני ארץ ישראל אותו תמיד שני ימים בזמן הזה שקובעין על החשבון. וכן כתב בטור ושו"ע סי' תר"א סעיף ב' דגם בארץ ישראל עושין היום שני ימים ראש השנה.

אכן בעל המאור שם חולק על דברי הרי"ף, וכתב דמדברי הגמ' בביצה שם אין להוכיח דגם בימינו עושין שני ימים ראש השנה, כי דברי הגמ' שם מייירי כשהיו עדיין מקדשין על פי הראייה, ואז היו עושין שני ימים גם בארץ ישראל, אבל בימינו שאין מקדשין על פי ראיית הלבנה אלא על פי סדר העיבור שהוקבע לנו ונהוג בימינו, כיון שאין לנו שום ספק

השלמות והוספות

דצריך לברך שהחיינו בליל ב' דר"ה, ודעת הגאונים ורבינו יצחק בר יהודה כדעת רבותיו של רש"י, והרא"ש מסיק להלכה כדעת רש"י, אלא שכתב דטוב שיקח אדם פרי חדש ויניחנו לפניו ויברך שהחיינו, ויהיה דעתו על הפרי ויצא ידי ספק.

ובטור או"ח סי' ר' מביא דברי הרא"ש, וכן כתב בשו"ע שם סעיף ב' דיקח פרי חדש ולכון גם על הפרי, ומכל מקום אם אין לפניו פרי יברך ג"כ שהחיינו.

[א] אמנם בשו"ת אבני נזר שם בתחילת דבריו מתקשה באמת בדברי הגמ' בביצה שם שמוכח דיום ב' דר"ה חמור משאר יו"ט שני של גליות, שאינו בתורת ספק אלא בתורת ודאי, ושזה מוכח ממה שביצה שנולדה ביום א' דר"ה אסורה ביום ב', דלכאורה אין להוכיח מזה שיום ב' של ר"ה הוא בדרך ודאי ולא בדרך ספק, שהרי עדיין יש לומר שנוהגין אותו בדרך ספק, אלא דבזה שונה ביצה שנולדה בר"ה מביצה שנולדה ביו"ט, דביו"ט שני של גליות כיון שהם שתי קדושות נמצא דממה נפשך מותרת, כי או הראשון או השני הם יום חול, אבל בר"ה שנתקנה לקדושה אחת אין להתיר בדרך ממנו"פ, אכן עדיין היה מקום לומר שיום שני של ר"ה הוא ג"כ בדרך ספק. והוא מאריך ליישב דברי הגמ' בזה.

אמנם רש"י חולק על דבריהם, וסובר דמה שאמרו ששני הימים כיומא אריכתא, נאמר דוקא לענין שאין להקל באחד משני הימים לומר שממה נפשך אחד מהם הוא חול, כגון לומר על ביצה שנולדה בראשון שתהא מותרת בשני, משום שממנו"פ יום אחד אינו קודש, ועל זה אמרו שמה שנוהגין ראש השנה שני ימים אינו מפני הספק, אלא מפני שלפעמים היו נוהגין בב"ד שניהם קודש בדרך ודאי, כשלא באו עדים עד המנחה.

אמנם לענין ברכת שהחיינו ודאי יש לברך גם ביום שני, שהרי מה שנוהגים גם יום שני קודש, הוא משום דכשבאו עדים אחר המנחה, לא קדשו את החודש עד למחר, ואז היה יום שני עיקר יו"ט דאורייתא, כיון שלא קידשו החודש עד למחר, ונקבע יום אחד דתשרי למחר, והיה יום זה עיקר הקדושה, אלא שהיו עדיין נוהגים יום ראשון קודש כדי שלא לזלזל בו בשנה הבאה, וכיון שאנו נוהגים יום שני מפני שלפעמים לא קידשו את החודש עד למחר, א"כ ודאי שיש לברך שהחיינו ביום ב', שהרי לכן נוהגים קודש ביום ב' כיון שבזמן הב"ד היה לפעמים עיקר יו"ט ביום ב'. והרא"ש שם מביא דהרשב"ם ובעל העיטור ורבנו משולם סוברים כדעת רש"י

הגעת שלוחים, ויטעו בקביעות החג.

וכתב באבנ"ז, דיש ללמוד מזה דבזמן שהיו מקדשין על פי הראיה ובמקום שלא היו שלוחין מגיעין היו נוהגין שני ימים טובים, לא היה זה רק מפני הספק בלבד, שהרי אפילו במקום שבחודש ניסן היו יודעין אימתי הוקבע החודש היו נוהגים יו"ט שני של גליות, ועל כרחך שהיה זו תקנה קבועה דבכל המקומות שאין שלוחי תשרי מגיעים צריכים לנהוג שני ימים אפילו אם יודעים אימתי הוקבע החודש, וכל שכן שאם היה מקום שהגיע לשם איזה שליח ע"י גמלא פרחא והודיע מתי הוקבע החודש, עדיין היו חייבים לנהוג יו"ט שני, כי זו היתה תקנה קבועה, אפילו אם נודע להם מתי הוקבע החודש.

ומעתה מתבאר היטיב מה שבימינו אנו עושין יו"ט שני של גליות אע"פ שאנו יודעין בקביעא דירחא משום מנהג אבותינו בידינו, כי זה מפני שבזמן שהיו מקדשין על פי הראיה נקבע כן בתורת תקנה שאפילו אם יודע בקביעא דירחא על ידי גמלא פרחא, ולא יהא להם ספק בדבר, עדיין היו חייבין לעשות שני ימים טובים, ולכן גם בימינו שיוודעים בקביעא דירחא נשארה תקנה זו גם בימינו.

וכתב באבנ"ז שם דבזה יש הבדל בין יו"ט שני של גליות ובין שני ימים של ראש השנה בכל ארץ ישראל, דדוקא ביו"ט שני בגולה נקבע הדבר לתקנה קבועה שיש לעשות יו"ט שני אפילו אם יודע מתי נקבע החודש, אבל בראש השנה בכל ארץ ישראל שהיו עושין שני ימים מפני שלא היו יודעים אם הגיעו עדים לפני המנחה או לאחר המנחה, בזה היו עושים יו"ט רק מחמת ספק ואי ידיעה, אבל אם נודע להרחוקים מבית הועד מתי הוקבע החודש, כגון שהיו שלוחים שעשו עירוב מזה לזה, והגיעו למקומות רחוקים, אפשר שלא היו צריכים לנהוג שני ימים ראש השנה.

ומעתה מתיישב היטב קושיית הרשב"א על דברי בעל המאור שמקשה דיש לנו לעשות שני ימים טובים של ר"ה משום הזהירו במנהג אבותיכם בידיכם, ולפי האמור מתיישב היטיב, כי דוקא ביו"ט שני של גליות אמרו כן כיון שבזמן שהיו מקדשין על פי ראיה היו נוהגים שני ימים גם כשנודע להן מתי נתקדש החודש, ותקנה זו נשארה בידינו, אבל בראש השנה שהיו נוהגים בארץ ישראל לעשות שני ימים רק מפני הספק, עכשיו שאין אצלינו ספק אין לומר בזה הזהירו במנהג אבותיכם בידיכם. ג

ד': לענין יום טוב שני של גליות שלכן עושין בזמנינו שני ימים אע"ג שאנו יודעין בקביעות החודש, משום דשלחו מתם ואמרו, הזהירו במנהג אבותיכם בידיכם, זמנין דגזרו המלכות גזירה ואתי לאקלקולי, כמו כן לענין שני ימים טובים של ראש השנה, אע"ג שאנו יודעין קביעות החודש על פי סוד העיבור, מכל מקום כיון שבכל המקומות בארץ ישראל היו עושין שני ימים קודם שהותקן סוד העיבור, גם עכשיו יש לנו לעשות כמנהגם, כמו שאמרו לענין יו"ט שני של גליות הזהירו במנהג אבותיכם בידיכם, ע"כ.

והיינו, דהרשב"א מקשה על דעת המאור שמחלק בין יו"ט שני של גליות ובין שני ימים טובים של ראש השנה, שהרי אותו הטעם שאמרו בגמ' לענין יו"ט שני של גליות שלכן נוהגין שני ימים אע"ג שיוודעין בקביעות החודש משום הזהירו במנהג אבותיכם בידיכם, הרי אותו הטעם יש לומר גם לענין ראש השנה.

אמנם בשו"ת אבני נזר או"ח סי' תנ"א (אות י"ח) מיישב קושיית הרשב"א, ומבאר דיש לחלק בזה בין יו"ט שני של גליות ובין שני ימים טובים של ראש השנה, דהנה באמת יש לעיין במה שעושין בימינו יו"ט שני של גליות משום הזהירו במנהג אבותיכם בידיכם, דלכאורה אינו מובן מה שייך בזה להחזיק במנהג אבותינו, הרי מה שאבותינו היו נוהגים שני ימים טובים בגולה, היה רק מפני הספק, דכיון שלא הגיעו השלוחין עד יו"ט לכן באין ברירה הוצרכו לנהוג שני ימים טובים, כי לא היו יודעים באיזה יום חל יו"ט, אמנם עכשיו שיוודעין באיזה יום הוא יו"ט, מה שייך להחזיק במנהג אבותינו, הרי לא הוקבע הדבר למנהג אלא מחמת ההכרח שהיה בשעתם מחמת אי ידיעה, אבל עכשיו שיוודעים מתי נקבע יו"ט, לכאורה אין כאן שום מנהג.

וכתב, דהנה בר"ה דף כ"א. מבואר דבזמן שהיו מקדשין על פי ראיה והיו ב"ד שלוחין לגולה להודיע מתי הוקבע החודש, והיו הולכין בחודש ניסן עד הפסח, ובחודש תשרי עד חג הסוכות, אז שלוחי חודש תשרי לא היו מגיעין למקום שהיו מגיעין שלוחי חודש ניסן, כיון שבחודש תשרי היו נמנעין מללכת בימי ר"ה וביום הכפורים, ואמרו שם בגמ' דבאותן המקומות ששלוחי ניסן הגיעו לשם ושלוחי תשרי לא הגיעו, אע"ג שבחג הפסח היו יודעין ע"י השלוחין מתי ט"ו ניסן, אפילו הכי היו נוהגים חג הפסח שני ימים, גזירה אטו חודש תשרי, שאם בחג הפסח ינהגו רק יום אחד, אולי יטעו גם בחג הסוכות וינהגו רק יום אחד בלי

השלמות והוספות

שני ימים במקום הועד, וכיון שכל עיר ועיר ראוי להחשב מקום הועד, הרי עכשיו שיש ועד בכל מקום, ואין צריכים לחוש למנהג אבותינו. אבל לגבי יו"ט שני של גליות, אע"ג שאמרו בברכות דף ס"ג. דמי שלא הניח גדול ממנו בארץ ישראל יכול לעבר שנים בחוץ לארץ, מכל מקום עכשיו שיש בית ועד בארץ ישראל, דהיינו הלווחות המקודשות משנים קדמונים, אין חוץ לארץ כמקום הועד, לכן עושים בחוץ לארץ שני ימים ראש השנה וכל יו"ט שני, אבל בארץ ישראל י"ל דנחשב היום כל מקום כמקום הועד, כי כן היה גם כשקבלו עדות על פי הראיה.

ג] בחידושי חתם סופר בביצה דף ד': (ד"ה שני) מיישב כעין זה דעת בעל המאור מקושיית הרשב"א, וכתב דבארץ ישראל לא היה שום מנהג חק קבוע לנהוג שני ימים טובים של ראש השנה, כיון שכל ארץ ישראל ראוי לקבוע בה שנים וחדשים, והרי עשר גליות גלתה סנהדרין, ובכל מקום שגלו שם היו מקבלים עדות החודש והיו עושים שם יום אחד. וא"כ עכשיו שהוקבעו כל השנים, והוקדשו בבית דין של הלל הנשיא וסיעתו, נמצא דכל בית בארץ ישראל נחשב כאילו שם הוא מקום הועד, ואין על זה שום מנהג אבותינו כלל, כי בארץ ישראל לא היה מנהג מעולם לעשות

השעה 8:00 בבוקר והנה החדשות התורניות:

הזדמנות היסטורית שלא היתה:
להבין ולהנות מדברי ה'שאגת אריה' גם באמצע יום העבודה!

כזאת לא היתה בישראל מאז ומקדם, כשנימים מקדם בכדי להבין את דברי רבותינו הראשונים האחרונים היה עלינו לעסוק במשך שעות על גבי שעות, וגם אז כולי האי ואולי כך נוצר מצב בו האנשים העמלים לפרנסתם, או לחילופין גם אכזבים אשר כל עסקם היה כלימוד ענין אחד, לא היה להם שמץ וידיעה בנושאים אחרים.

וגם כאשר נתחדשו המגמות, ולומדים הכירו חלקים נבחרים בש"ס, הרי שנושאים רבים ודברי ראשונים ואחרונים נשארו חתומים וחתם בתוך חתם.

אחרים, וגם כאשר נתחדשו המגמות, ולומדים הכירו חלקים נבחרים בש"ס, הרי שנושאים רבים ודברי ראשונים ואחרונים נשארו חתומים וחתם בתוך חתם.

וכעת בהגלות נגלות עלינו אור "להתוודע" בו יוכל הלומד להתענג ולהתודע בשיעורים קצרים לאור נושאים מעגונים מיידי יום ביומו בשמיעה ובקריאה

מה יתן לי "להתוודע" לחיים?

שאלות שיטן שבועיים
מבחנים בסגנון אמריקאי לשיטת הנלמד למחן יעמדו לימים רבים

שאלת מיוחד
שאל את הרב מניי המערכת נהגים משל'ת פורה ובהיר עם רבני המערכת

שיעור יומי מוקלט ומתעד
שיעור עיוני בנושא מרכזי ב-25/10 דק' לבחירה ע"י מנ"ש מפורסמים במגוון שפות

שיעור יומי בדיוור ישיר
שיעור כן 4 עמודים בנושא עיוני על הדף בעריכה בהירה

להצטרפות ומנויים: 02-990-40-01

נעמט דעם דף היומי צום קומענדיגן שטאפל...

שמועסט עס אויס!

מיט "להתוודע" וועט איר שפירן א גאר אנדערע טעם אין לימוד דף היומי. איר וועט זיך באקענען מיט פארשידענע נושאים, און האבן א געשמאק אין לעבן. איר וועט האבן די געלעגנהייט צו רעדן דערפון צו אנדערע, ענטפערן אויף חזרה שאלה-בויגנס, און דברי תורה וועלן זיין "מחודדין בפוך".

ווערט א מעמבער היינט, בלויז \$4 א חודש

44.203.5193544

www.lehisvada.com

להתוודע
מחמדי התורה בש"ס

יעדן טאג א פרישע נושא • שיעור יומי דורך בארימטע מגי"ש • הערליכע גליון • שאל את הרב • פראגע בויגן

Take the daf to a new level

Embark on a new path

The beautiful topics, which will be discussed in the lehisvada shiurim encompass the entire spectrum of Jewish daily life.

You will not be learning gemara by rote, you will start living the gemara! Your yiddishkeit, your Shabbos and Yomtov will take on a new dimension like never before.

TMC • 718.925.2300

LEHISVADA

מחמדי התורה בש"ס

BECOME A MEMBER FOR \$4 A MONTH

718.298.2416

www.lehisvada.com

NEW TOPIC DAILY • DAILY SHIUR TO LISTEN AND WATCH • BEAUTIFUL PAMPHLET • ONLINE FORUM • ASK THE RAV • QUESTION REVIEW SHEET

Sponsored by

RIZ
AUTO LEASING